

RTU studiju kurss "Valodas traucējumi bērniem II"

0L000 Liepājas akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LA0448
Nosaukums	Valodas traucējumi bērniem II
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Gundega Tomele - Doktors, Docents
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Kurss nostiprina zināšanas par bērnu valodas traucējumu etioloģiju, klasifikāciju, diferenciālo diagnostiku un korekciju. Sniedz ieskatu alternatīvu pieeju izmantošanā bērnu runas un valodas traucējumu korekcijā. Tiek nostiprinātas praktiskās iemaņas valodas traucējumu diagnostikā, korekcijas plāna izstrādē un īstenošanā, logopēda dokumentācijas sagatavošanā.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis: padziļināt izpratni par bērnu valodas traucējumu etioloģiju, simptomātiku, klasifikāciju, diferenciālo diagnostiku un korekciju. Studiju kursa uzdevumi: 1. Nostiprināt zināšanas par bērnu ekspresīvās un receptīvās valodas traucējumiem, to etioloģiju, diferenciālo diagnostiku, klasifikāciju un korekciju. 2. Nostiprināt prasmes bērnu valodas novērtēšanā un traucējumu noteikšanā. 3. Nostiprināt praktiskās iemaņas bērnu valodas traucējumu korekcijā un logopēda dokumentācijas sagatavošanā. 4. Sniegt ieskatu alternatīvu pieeju integrācijā logopēda nodarbībās bērniem ar valodas traucējumiem.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Bērnu valodas traucējumu korekcija un logopēda dokumentācija sagatavošana. 1. Individuāli uzdevumi – logopēda nodarbību (min. 10) izstrāde bērnam ar valodas traucējumiem. 2. Runas un valodas pārbaudes kartes sagatavošana. 3. Novērtēšanas ziņojuma sagatavošana. 4. Progresu ziņojuma sagatavošana.

Literatūra	Obligātā / Obligatory: 1.Blūmentāle, I., Kalēja, I., Klatenberga, I., Kuške, S., & Vabale, A. (2014). Rokasgrāmata runas, valodas un dzirdes attīstībā un traucējumu izzināšanā. Rīga: b. i. 2.Cummings, L. (2014). Pragmatic Disorders. NewYork: Springer. 3.Irbe, A., Lindenberg, S., Tūmševica, Z., & Odziņa, I. (2024). Bērns runāt mājās ģimenē. Ceturtais papildināts izdevums. Rīga: RaKa. 4.Kalinka, D. (2013). Valodas sapratnes tests. Logopēda grāmata. Rīga: VISC. 5.Kalinka, D. (2013). Valodas sapratnes tests: tests bērniem no 3 līdz 5 gadu vecumam. Rīga: VISC. 6.Miltiņa, I. (2008). Skolotāja logopēda darba mape. Rīga: RaKa. 7.Miltiņa, I., & Skribanovska, Z. (2020). Saisītās runas sekmēšana. Rīga: RaKa. 8.Raščevska, M. (red). (2024). Psiholoģiskās novērtēšanas skrīninga instrumentu komplekta izstrāde bērnu agrīnās attīstības risku atpazīšanai. 1. sējums. Skrīninga konstruktīva teorētiskais pamatojums un attīstības veicināšanas intervencu pieejamība. Kolektīva monogrāfija. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. 9.Razgaila, N. (2012). Uzdevumu krājums pirmsskolas vecuma bērnu (no 3 līdz 7 gadi) zināšanu un prasmju apguves līmeņa novērtēšanai. Rīga: SIA Drukātava. 10.Schwartz, R. G. (Ed.). (2017). Handbook of Child Language Disorders. New York, NY: Routledge. 11.Tūbele, S. (2019). Valodas traucējumu novērtēšana. Rīga: RaKa. Papildu / Additional: 1.Bāra, A. (2016). Runā ar mani, māmiņ! Vingrinājumi un rotaļas bērna runas attīstības veicināšanai. Rīga: Zvaigzne ABC. 2.Bray, M., Ross, A., & Todd, C. (2006). Speech and Language: clinical Process and Practice. London: John Wiley & Sons. 3.Bumbiere, D. (2018). Jautrās atskaņas. Rīga: RaKa. 4.Bumbiere, D. (2018). Vārdiņš, vārdiņš, teikumiņš. Rīga: RaKa. 5.Buivide, A. (2012). Mācīsimies kopā. Rīga: RaKa. 6.Celitāne, Č. (2019). Darināsim vārdiņus. Salikteni. Rīga: RaKa. 7.Cukura, A., & Cukura-Akmene, D. (2016). Vispārēji vingrinājumi logoritmikā. Rīga: Pētergailis. 8.Lūse, J., Miltiņa, I., & Tūbele S. (2020). Logopēdijas terminu skaidrojošā vārdnīca. Rīga: RaKa. 9.Vinson, B. (2011). Preschool and School Age Language Disorders. Delmar: Cengage Learning. 10.Vorda, S. (2017). Mazais runā. Rīga: Zvaigzne ABC. Citi informācijas avoti / Other sources of information: Raksti krājumos: Forum Logopādie, Journal of Speech, Language and Hearing Research u. c. Interneta resursi/Internet resources: http://www.asha.org/ https://www.logopedi.lv/lla-resursi/ https://macibumateriali.lv/ http://www.visc.gov.lv/ Zinātniskajās datu bāzēs (EBSCO, Web of Science, SAGE Journal, Cambridge Journals Online, Science Direct, SCOPUS, Britannica Online u. c.) pieejamās publikācijas.
Nepieciešamās priekšzināšanas	Ir izpratne par bērna valodas attīstības priekšnosacījumiem, runas un valodas novērtēšanas metodēm, valodas mācību jomu pirmsskolā, logopēda korekcijas darba saturu pirmsskolas vecuma bērniem. Valodas struktūra un semantika Neiroloģija un psihiatrija I Bērna attīstības fizioloģija un slimības Psiholoģija skolotājiem Runas un valodas novērtēšanas metodes Latviešu valodas mācību joma pirmsskolā Skaņu izrunas traucējumi Valodas traucējumi bērniem I

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
1. temats. Valodas attīstības traucējumi un to diferenciālā diagnostika (atkārtojums) Ekspresīvie valodas traucējumi. Receptīvie valodas traucējumi. Neprecizēti runas un valodas attīstības traucējumi. Citi runas un valodas attīstības traucējumi. Valodas pārbaude un rezultātu apkopošana valodas pārbaudes protokolā. Valodas traucējumu diferenciālā diagnostika. Praktiskais darbs: Runas un valodas pārbaude.	4	8	2	10
2. temats. Logopēda nodarbību plānošana un novērtēšanas ziņojuma sagatavošana Runas un valodas novērtēšanas ziņojums. Logopēda nodarbības mērķis, uzdevumi, nodarbības saturs un struktūra, logopēdiskās tehnoloģijas, korekcijas materiāli. Korekcijas darba satura un pieeju atbilstība bērna vecumam, valodas traucējuma veidam un smaguma pakāpei. Logopēda kompetences robežas. Praktiskais darbs: Logopēda nodarbību plānošana un īstenošana.	16	20	8	28
3. temats. Alternatīvu pieeju integrācijā logopēda nodarbībās bērniem ar valodas traucējumiem Logoritmika. Smalkās motorikas vingrinājumi. Līdzsvara platforma (Barboleta). Montesori pedagoģija. Logopēda sadarbība ar citu jomu speciālistiem. Praktiskais darbs: Darbs grupās – pieredzes apmaiņa un vingrinājumu apguve.	4	8	2	10

4. temats. Logopēda korekcijas darba rezultātu apkopošana Progresā ziņojums.	8	16	4	20
Praktiskais darbs: Seminārs – gadījuma analīze, korekcijas darba satura un rezultātu prezentācija.				
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
ZINĀŠANAS: 1. Ir padziļinātas zināšanas par bērnu valodas traucējumu etioloģijas, simptomātikas, novērtēšanas un korekcijas darba teorētiskajiem un praktiskajiem aspektiem. 2. Izprot alternatīvo pieeju lietojumu logopēda korekcijas darbā un tā robežas.	Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā, summējot pozitīvos rezultātus un vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetence atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Pārbaudes darbs: Bērnu valodas traucējumu korekcijas nodarbību plānošana, īstenošana, logopēda dokumentācijas sagatavošana (patstāvīgā darba rezultāti). Pārbaudes darbs: Patstāvīgā darba rezultātu prezentācija. Eksāmens: teorētiskās zināšanas.
PRASMES: 1. Prot novērtēt bērna valodu un noteikt valodas traucējumus. 2. Plāno un īsteno korekcijas darbu atbilstoši bērna vecumam, traucējuma veidam un smaguma pakāpei. 3. Prot sagatavot logopēda dokumentāciju (Runas un valodas pārbaudes karte, Novērtēšanas ziņojums, Progresā ziņojums). 4. Māk izmantot studiju procesā iegūtās zināšanas praktiskajā darbā. 5. Prot sadarboties ar vecākiem un citu jomu speciālistiem, ievēro logopēda kompetences robežas.	Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā, summējot pozitīvos rezultātus un vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetence atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Pārbaudes darbs: Bērnu valodas traucējumu korekcijas nodarbību plānošana, īstenošana, logopēda dokumentācijas sagatavošana (patstāvīgā darba rezultāti). Pārbaudes darbs: Patstāvīgā darba rezultātu prezentācija. Eksāmens: teorētiskās zināšanas.
KOMPETENCE: 1. Spēj izstrādāt valodas traucējumu korekcijas plānu – izvēlas tradicionālas un specifiskas, inovatīvas un starpdisciplināras pieejas korekcijas darba īstenošanā. 2. Spēj īstenot diferenciālo diagnostiku bērnu valodas traucējumu gadījumos un apzināties logopēda kompetences robežas. 3. Spēj noteikt un ieteikt citu jomu speciālistu konsultācijas nepieciešamību un sadarboties vecākiem. 4. Spēj sagatavot logopēda dokumentāciju, iekļaujot novērtēšanas laikā iegūto datu analīzi un interpretāciju un integrējot novērtēšanas laikā iegūto informāciju ar citiem saistītiem datiem.	Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā, summējot pozitīvos rezultātus un vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetence atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Pārbaudes darbs: Bērnu valodas traucējumu korekcijas nodarbību plānošana, īstenošana, logopēda dokumentācijas sagatavošana (patstāvīgā darba rezultāti). Pārbaudes darbs: Patstāvīgā darba rezultātu prezentācija. Eksāmens: teorētiskās zināšanas.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Patstāvīgā darba vērtējums	40
Prezentācijas un argumentācijas vērtējums	20
Eksāmens	40
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	